

Verslag NSvP

De bijdrage van NSvP in financiële en inhoudelijk zin hebben ons geprikkeld om nog beter te gaan begrijpen hoe het werkt wat we doen.

Het heeft nieuwe inzichten opgeleverd, aangezet tot het maken van keuzes en het ontwikkelen en implementeren van nieuwe modellen, zoals het Business Model Canvas en de ontwikkeling van een artistieke visie.

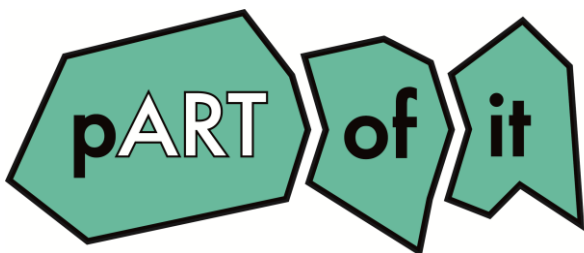
Wat is ons verhaal?

Possibilize inspireert en activeert om te denken en handelen in mogelijkheden, in iedere situatie. Wij zetten mensen in beweging om hun talenten te benutten en dromen waar te maken. Zo maakt iedereen een positief verschil in zijn eigen leven en inspireert anderen dat ook te doen.

Het gedachtegoed 'Possibilizing' staat centraal in alles wat wij doen. Inmiddels is het gedachtegoed met ondersteuning van culturele professionals vertaald naar een artistieke visie en missie voor Partofit. Deze stap heeft ons weer meer inzicht gegeven in wat we nu exact willen bereiken en wat daar uniek aan is. Om te weten te komen of en waarom dat werkt hebben we met de kennis van Inge en Renske de resultaten van onze activiteiten meetbaar gemaakt. Met het inzicht op de effecten van de trainingen op de deelnemers en cultuurmakers, het effect van het programmeren van de producties op de organisatoren van de evenementen, effecten van de producties op de bezoekers en het beeldmateriaal hebben wij nu krachtige middelen in handen om Partofit na 2017-2018 een duurzaam vervolg te geven.

Dit alles ligt nog altijd behoorlijk in lijn met één van de doelen die wij in de samenwerking met NSvP hebben gesteld om de waarde van de kunst die wij maken te bepalen en vertalen naar de (communicatie)strategie.

**Van ohgossie naar aahtastisch!
Stop de talentverspilling, maar neem de beperking als bron van inspiratie!**

Dit doen wij met ons:

- **Ontwikkelbureau** voor de ontwikkeling van artistieke vaardigheden van getalenteerde mensen met een beperking en professionele cultuurmakers waardoor zij gaan denken en handelen in mogelijkheden.
- **Boekingsbureau** bestaande uit inclusieve culturele producties waarbij de beperking een bron van inspiratie is. Dit biedt de klant de mogelijkheid om maatschappelijk verantwoord te programmeren en daarmee het culturele aanbod te verrijken.

En vanuit de drie-eenheid: <Acceleratie >> Participatie<>Normalisatie>

Acceleratie

Door te denken en handelen vanuit mogelijkheden in iedere situatie, door ons 'possibilizing' genoemd, kan iedereen zijn of haar eigen talenten ontdekken en verder ontwikkelen. Dit zorgt ervoor dat mensen met een beperking trots kunnen zijn op zichzelf en dat de aandacht uitgaat naar hun talenten in plaats van beperkingen. Door deze talenten te delen in de maatschappij, inspireren zij bovendien andere mensen met en zonder beperkingen.

"Mensen met een beperking hebben een bovennatuurlijk talent", vertelt professioneel cultuurmaker Bennie Semil in de video achter deze [link](#).

De meeste ontwikkeling heb ik gezien bij Stijn en Niels. Stijn kwam vrij onzeker binnen en heeft door de succeservaring van de safari meer zelfvertrouwen gekregen. Dit is mede tot stand gekomen door workshops van te voren. Hierin zocht Stijn heel veel goedkeuring, ik heb hem dit ook gegeven. Tijdens de safari zocht hij het ook maar merkte dat hij er niet meer zo veel mee bezig was als eerst. Hij genoot meer van het moment en als hij dan feedback kreeg leek hij dat veel beter te kunnen handelen dan aan het begin van de workshop.

Niels kende ik al voor dat we aan de workshops begonnen. Ik kende Niels als een enorme drukke jongen die door te veel prikkels niet goed wist hoe hij met zichzelf om moest gaan, daarnaast had hij erg veel moeite met commitment en afspraken. Aan het begin van de workshops merkte ik al erg veel verschil bij Niels, doordat hij meer gefocust was en rustiger. Dit had denk ik ook te maken met de grootte van de groep en het duidelijke doel waar we naar toe werkten. Ook denk ik omdat het project maar van korte duur was. Die rust en focus is tijdens de workshops alleen maar verder ontwikkeld.

Professionele cultuurmaker Anneleen Huijsmans

Participatie

In onze optiek houdt integratie in de praktijk vaak in dat de minderheid zich dient aan te passen aan de meerderheid. Possibilize is van mening dat ware integratie op basis van gelijkwaardigheid zou moeten plaatsvinden. Dat wil zeggen: door wederzijds begrip en respect nemen beide werelden elkaars krachten en talenten over en ontstaat er participatie.

"Kunst als bindmiddel, daar wordt ik ontzettend enthousiast van" aldus Chris die nog meer over zijn ervaringen verteld via deze [link](#).

Ik heb genoten van het zelf kunnen spelen, daarnaast speel ik graag samen met anderen. Dus dat we als duo op pad mochten vond ik geweldig. Het was ook fijn om meteen vanaf de eerste bijeenkomst te ervaren dat acteren iets voor iedereen is en je (intelligentie)niveau geen meerwaarde of beperking is. Het waren acteurs onder elkaar en dat was gewoon een heerlijke vibe.

Professionele cultuurmaker Alexandra Maris

Normalisatie

Gelijkwaardigheid is het minimum dat benodigd is om te komen tot normalisatie. Door het talent in plaats van de beperking een podium te bieden wordt dat het criterium om de persoon op te beoordelen. De artistieke criteria voor cultuur zijn de maatstaven die Partofit hanteert. Voor alle cultuurmakers, met en zonder een beperking!

"Ik vond het leuk dat je echt met mensen werkt, hen tips geeft" is Charelle haar ervaring tijdens de uitvoer van Fences with Senses. Ze vertelt hier meer over via deze [link](#).

"Ze staan heel erg open voor wat je te zeggen hebt en dan werkt dat al snel vise versa" aldus een cultuurmaker van Fences with Senses. Meer van zijn verhaal zien kan via deze [link](#).

Ik heb ingezien dat ik toch bevooroordeeld ben. Je gaat toch positief discrimineren (betuttelen/helpen). Het project heeft me geleerd dat je altijd bij iedereen moet kijken en aftasten zonder oordeel.

Professionele cultuurmaker Richard Roling

Ik heb de beperkingen niet direct als inspiratiebron gezien. Iedere acteur brengt zijn eigen inspiratie mee en ik vond het vooral fijn om te ervaren dat het geen verschil maakt of je te maken hebt met een 'reguliere' acteur of een acteur met een beperking. Het spelen is heel erg in het hier en nu en daar komen mooie dingen uit voort.

Professionele cultuurmaker Alexandra Maris

Wat hebben wij ontwikkeld?

Vooraf gestelde doelen	Resultaten
<i>Een methodiek ontwikkelen waardoor er wederzijdse kennisoverdracht plaatsvindt tussen cultuurmakers met en zonder een beperking. Hierbij staat de inspiratie vanuit de beperking centraal. Deze methodiek is overdraagbaar.</i>	<i>Methodiek is ontwikkeld met de focus om inspiratie vanuit de beperking centraal te stellen. Er zijn nog communicatiemiddelen(website) in ontwikkeling om de methodiek te delen.</i>
<i>Tenminste 10 cultuurmakers met en zonder een beperking in een 1 op 1 koppeling een cultureel programma te laten ontwikkelen waarbij artistieke vaardigheden worden ontwikkeld en wederzijdse inspiratie ontstaat.</i>	<i>1 op 1 koppeling voor NL Film Festival. 1 op 1 koppeling voor B*There. 10 cultuurmakers met een beperking als onderdeel van Festival Safari & Fences with Senses. 11 cultuurmakers zonder een beperking als onderdeel van Festival Safari & Fences with Senses.</i>
<i>Deze 10 culturele programma's een podium te bieden op reguliere culturele evenementen.</i>	<i>1 uitvoering op NL Filmfestival te Utrecht. 2 uitvoeringen op B*There te Den Bosch. 2 uitvoeringen op Wildeburg te Amsterdam. 1 uitvoering op Zomerparkfeesten te Venlo. 2 uitvoeringen op Huntenpop te Uft. 2 uitvoeringen op Breda Barst te Breda.</i>
<i>De 10 mensen met een beperking een portfolio te laten ontwikkelen die leidt tot betaalde arbeid en de kansen op de reguliere arbeidsmarkt doet toenemen .</i>	<i>De 10 cultuurmakers met een beperking hebben gelijkwaardige inkomsten verworven als de cultuurmakers zonder een beperking. Die met een beperking en hun belangenbehartigers vonden dat fantastisch, de cultuurmakers zonder vonden de vergoeding te laag.</i>

Bij de inschrijving van 'heroes of the sky' bij NSvP was het overdraagbaar maken van de kennis één van de doelstellingen.

In 2016 hebben wij gedurende de 'heroes of the sky' koppels hiertoe verschillende methodes onderzocht. Al snel werd duidelijk dat begeleiding door een trainer noodzakelijk is om tot een gelijkwaardige samenwerking te komen, kennisuitwisseling plaats te laten vinden en inspiratie te halen uit de beperking. Hiervoor dient het onderbewustzijn aangesproken te worden. Anders kruipen de deelnemers snel in een leerling rol en de cultuurmakers in die van een docent. Dit lijkt aangeleerd gedrag te zijn, het gebeurt automatisch. De theorie leert ons dat hersenen 30 tot 40 dagen nodig hebben om iets nieuws te leren. Deelnemers en cultuurmakers worden ondersteund door trainers met het oefenen en versterken van nieuw gedrag zodat ze lang genoeg volhouden om in hun brein nieuwe patronen aan te leggen. Daarmee is het gedrag verankert. De opzet van 'heroes of the sky' bood daar geen ruimte toe.

Daarom hebben wij een nieuw project ontwikkeld, genaamd; Partofit. Daarbinnen is een eigen werkwijze en meetinstrument ontwikkeld passend bij de talentontwikkelingspiramide (Peter van der Zant). De werkwijze bestaat uit een combinatie van onze eigen visie en al bestaande methoden (Ijsbergmodel van McClelland, UDL en de kernwaarden voor artistieke kwaliteit). Met als doel om een beperking de bron van inspiratie te laten zijn. Voor de deelnemers met een beperking, de cultuurmakers, de organisatoren van evenementen en het publiek.

De trainingswerkwijzen en meetinstrumenten kunnen wij op verzoek nasturen.

In het verlengde van het visieboek in 2019 komt er ook een Possibilizing werkboek. Partofit heeft daartoe het eerste concept gemaakt met toetsing in de praktijk. Met samenwerkingen op (inter)nationaal niveau willen wij onze kennis delen maar ook meer kennis vergaren. Wij zullen aanhaken bij een internationaal project voor kennisuitwisseling of deze initiëren met organisaties als Creative Minds (UK), artiesten en organisaties van het platform Disabilityartsinternational (UK), International Inclusive Arts Network, 5D (NL), Holland Dance/DanceAble (NL), Special Heroes (NL) en Special Arts (NL).

Om de beoogde doelstellingen te bereiken, ontwikkelt Partofit culturele producties met een maatschappelijke impact en voert deze uit op bestaande culturele evenementen.

Dit doen we in samenwerking met trainers, cultuurmakers en getalenteerde mensen met een beperking. De trainers begeleiden en monitoren mensen met een beperking in hun culturele talentontwikkeling. Ook ondersteunen zij de cultuurmakers in het proces van samenwerking. De cultuurmakers en mensen met een beperking geven de culturele producties samen vorm, waarbij de beperkingen een inspiratiebron zijn in het vormgevingsproces. De producties bieden organisatoren van culturele evenementen de mogelijkheid om maatschappelijk verantwoord te programmeren.

Om evenementenorganisaties er van te overtuigen om maatschappelijk verantwoorde programma's bij ons af te nemen zullen we originaliteit en kwaliteit moeten bieden voor een marktconforme prijs. Dit denken wij te waarborgen met:

- a) De selectieprocedure op basis van kwaliteit en van daaruit ontwikkelen van deelnemers aan de hand van de Talentontwikkelingspiramide van Peter van der Zant;
- b) Het betrekken van professionele coaches en cultuurmakers bij het ontwikkelen van talenten en producties;
- c) Onze artistieke visie met daarin opgenomen de criteria van de kunsten;
- d) Het ontwikkelde Business Canvas Model, met een schets van mogelijkheden om tot verduurzaming te komen:

- Wij creëren een portfolio met bijzondere culturele producties. Met deze producties verwachten wij ook buiten de culturele sector actief te kunnen zijn, op bijvoorbeeld bedrijfsevenementen, beurzen en congressen zoals Cultuur in Beeld en de Vakantiebeurs.

- Het klantensegment breiden we verder uit met bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen. Wij bieden hen de mogelijkheid daar op een creatieve wijze invulling en zichtbaarheid aan te geven (merkactivatie).

Door de inkomsten uit publieke fondsen konden we tegen een gereduceerd tarief programmeren op evenementen. Om die mogelijkheid ook in de toekomst te creëren trachten wij in 2019 de producties te laten adopteren door MVO's. Dit levert een win-win-win op. De sponsorende organisatie doet aan merkactivatie door Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, de afnemer (het evenement) doet aan merkactivatie door Maatschappelijk Verantwoord Programmeren tegen een gereduceerd tarief en Partofit kan daarmee haar producties van onderhoud voorzien.

- Possibilize biedt jaarlijks tientallen Hbostudenten van diverse opleidingen de ruimte zich op het platform te ontwikkelen. De HKU is er daar één van. Disability Studies en Handicap+Studie voorzien kunstvakopleidingen van informatie over het begeleiden van mensen met een beperking. Hierbij wordt echter de beperking nog niet als bron van inspiratie gebruikt voor het maken van kunst. Samen

met de genoemde partners en onze cultuurmakers met een beperking ontwikkelen en verzorgen wij, aan de hand van dat thema, presentaties aan de kunstenaars van de toekomst.

- Een volgende stap naar het ideaal van Partofit (dat mensen met een beperking vanuit hun kracht een actieve rol vertolken in de culturele sector) is om reguliere organisaties te betrekken bij de acquisitie. Dit kan door producties in coproductie te realiseren en door de bestaande producties onder te brengen bij reguliere artiestenbureaus. Dit vergroot de kans op verhuur en verlaagt de financiële risico's. Vanaf 2019 zullen wij, naast het zelfstandig, in coproductie en in opdracht ontwikkelen van producties, Partofit aan de wereld presenteren als hét platform voor inclusieve culturele producties waar ook gevestigde producties en artiesten van nationale en internationale afkomst zijn ondergebracht. Wij ondersteunen hen in het festivalproof maken van hun activiteit, de sales en het managen. Dit kan alle kanten op, ook expo's of installaties kunnen aan het platform worden toegevoegd.

- Overheidsinstanties investeren steeds meer in thema's als cultuureducatie, diversiteit en participatie. Het iedereen-kan-meedoenprincipe kunnen wij met onze methodiek verder vormgeven. Dit biedt mogelijkheden op structurele financiering van Partofit of onderdelen daarvan. De trainingsmethodiek op landelijk of regionaal niveau aanbieden in de zorg- of (speciaal) onderwijssector en culturele evenementenorganisaties/gemeenten begeleiden in inclusief produceren zijn mogelijkheden die wij onderzoeken.

Een beperking brengt een nieuwe artistieke impuls met zich mee.

"Je weet niet wat er in de volgende seconde gaat gebeuren" aldus Damion Grey over zijn ervaring in de samenwerking met Dylan. Meer over hun ervaringen is terug te vinden via deze [link](#).

Doordat de reguliere benadering van een kunstdiscipline niet geheel toepasbaar is op iemand met een beperking, worden cultuurmakers uitgedaagd om op een andere manier over hun discipline na te denken. Dit creëert een spanningsveld dat leidt tot nieuwe artistieke mogelijkheden. Het nemen van een beperking als inspiratiebron levert zodoende een artistieke verdieping op die anders niet bereikt zou zijn. Partofit biedt deze unieke artistieke verdieping een podium.

Met de wijze waarop het project Partofit is ontwikkeld verwachten wij de artistieke kwaliteit te kunnen waarborgen en zodoende de sector de kans te bieden om maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

Het Nederlands Filmfestival, B*There, Wildeburg, Zomerparkfeesten, Huntenpop, Breda Barst en Triodos hebben daar al gehoor aangegeven.

Hoe de beperking als inspiratiebron dient in onze producties en daarmee het unieke karakter creëert, hebben werken wij per productie uit. Dit doen we aan de hand van de criteria voor artistieke kwaliteit:

- Vakmanschap: Beheerst de maker het vak? Weet hij/zij hoe ie overkomt op het publiek? Heeft hij/zij materiaalkennis? Kan hij/zij zich in verschillende rollen tonen?
- Zeggingskracht: Is de kunst aansprekend? Heeft het impact?
- Oorspronkelijkheid: Is de artistieke signatuur zichtbaar?
- Betekenis: Heeft het werk betekenis binnen de context van de eigen en andere kunstdisciplines?

Het maakte dat ik minder met mijzelf bezig was en meer aan het ondersteunen was. Dat was voor mij inspirerend. Meer vertrouwen in andere spelers. Ik zie het ook terug in mijn 'normale' werkzaamheden.

Professionele cultuurmaker Richard Roling

Het klantensegment beschouwen wij als de bouwsteen die het succes van Partofit zal aantonen.

Gaandeweg de pilotfase in 2017 is er een duidelijke scheiding ontstaan tussen de training en vormgeving van de producties en de verhuur daarvan. Dit hebben wij gevat in de termen 'ontwikkelbureau' en 'boekingsbureau'.

- Ontwikkelbureau voor de ontwikkeling van artistieke vaardigheden van getalenteerde mensen met een beperking en professionele cultuurmakers waardoor zij gaan denken en handelen in mogelijkheden.
- Boekingsbureau bestaande uit inclusieve culturele producties waarbij de beperking een bron van inspiratie is. Dit biedt de klant de mogelijkheid om maatschappelijk verantwoord te programmeren en daarmee het culturele aanbod te verrijken.

Deze vormen de basis voor het Business Model Canvas dat wij in de pilotfase hebben ontwikkeld. Dit geeft in een overzicht de bouwstenen weer waaruit het project bestaat. In dit model zijn ook de strategie en onze ambities verwerkt om tot verduurzaming van dit project te komen, om via een commercieel verdienmodel minder afhankelijk te worden van gelden van publieke fondsen. Dit geeft dus verder inzicht in de vragen die vanuit NSvP aan ons zijn gesteld: Waarom en hoe werkt het wat we doen? Wat zijn de peilers? Wat verwacht je dat gaat werken?.

Ik vind de Fences with Senses heel gaaf omdat het heel laagdrempelig en toegankelijk is. Het is goed doordacht.

Bezoeker Breda Barst

Welke inzichten hebben wij verder nog opgedaan?

Cultuurmakers en organisaties van culturele evenementen zijn als geen ander bezig met zingeving.

Cultuur reflecteert op ons bestaan, het zet aan ons het denken, haalt ons uit het eigen denken, of raakt ons voorbij het denken direct in hart en ziel. Zoals al aangehaald in het projectplan zijn er enorm veel culturele evenementen in Nederland die door miljoenen mensen worden bezocht. De optelsom van eigenheid, openheid, creativiteit en zichtbaarheid maakt dat de culturele sector een uitstekend platform is voor mensen met een beperking om zich te ontwikkelen en te komen tot participeren in de maatschappij.

Ik denk dat de bezoekers op een leuke manier kennis kunnen maken met mensen met een beperking. Maar het mes snijdt een beetje aan twee kanten. Omdat je bij Niels, Stijn en Patrick misschien niet tijdens 1 ritje gelijk duidelijk wordt dat je te maken hebt met een persoon met een beperking, weten de bezoekers ook niet dat ze er mee te maken hebben, ze kunnen hooguit denken "goh die was een beetje raar". Ze zijn dan geen inspiratiebron voor de bezoekers. Maar aan de andere kant zou ik met hun beperking ook niet te veel te koop gaan lopen. Want dan leg je daar de nadruk op terwijl het (volgens mij) meer om het talent gaat.

Professionele cultuurmaker Anneleen Huijsmans

De zeer drukke evenementenmarkt vraagt om onderscheidend vermogen. Beleving en verrassing zijn belangrijker dan ooit.

Patrick: "Ik probeer mensen mee in het verhaal te nemen, dat ze opzoek gaan naar dieren maar dan bijvoorbeeld als mens". Meer van hem zien kan via deze [link](#).

De afgelopen jaren hebben wij en onze concullegae verschillende projecten mogelijk gemaakt waarbij maatschappelijke verantwoordelijkheid binnen de culturele sector een hoofdrol speelt. Dit heeft een hoop weerstand opgeleverd. De doelgroep van mensen met een beperking bleek vrij onbekend en daarmee onzichtbaar in de reguliere culturele sector. Op gebied van toegankelijkheid van de omgeving is er een ontwikkeling gaande. Op gebied van programmeren vond er vooral veel segregatie van doelgroepen plaats. Door de jaren heen merken wij dat ook hier een verandering op gang komt. De nieuwe generatie evenementenorganisaties en programmeurs heeft een ruimer denkbeeld over wat wel en niet past binnen een cultureel evenement. Desalniettemin is er nog een lange weg te gaan. Doordat Partofit opereert op het snijvlak van welzijn en kunst ontstaat er een spanningsveld bij programmeurs en financiers. Er zijn veel culturele instellingen, makers en evenementen die aanspraak maken op dezelfde subsidies. Wij zien keuzes gemaakt worden voor het

bekende, financiering en programmering. Ervaringen uit het verleden bieden blijkbaar een garantie voor de toekomst. Partofit zich in 2017 en 2018 voor de programmering van haar producties bewust op laagdrempelige culturele evenementen en voor financiering op culturele fondsen met een maatschappelijk hart.

Om artistiek hoogwaardige evenementen en financiers te overtuigen van onze kwaliteit zijn kwalitatieve showcases en beeldmaterialen nodig. Met een extra bijdrage van NSvP hebben we aan dat laatste al gehoor kunnen geven. Partners voor showcases zijn opgenomen in het ontwikkelde Business Model Canvas.

In combinatie met professionele kunstenaars kan dit een zeer waardevolle bijdrage leveren aan het culturele aanbod op evenementen. Let wel op wat je aanbiedt op wat voor type evenement.

Programmeur over Festivalsafari

Gezien die actuele trends zijn waardering en kwaliteit in de kunstbeoefening niet meer exclusief voorbehouden aan beoefenaars met een kunstopleiding en professionele beroepspraktijk.

Amateurs kunnen een extra dimensie toevoegen op het podium en verschaffen toegang tot een specifieke achterban met bezoekerspotentie. Er is altijd een sterke scheiding geweest tussen de amateurwereld en de professionele wereld. Nu de grenzen tussen de twee sectoren vervagen kan ze elkaars kwaliteiten dus meer benutten. Bijvoorbeeld door de professionele wereld te betrekken in de talentontwikkeling. Actieve scouting en training in samenwerking met de professionals kan voor beide domeinen veel opleveren.

“Ik vind die gasten waarmee ik werk gewoon ontzettend creatief. Ze denken authentiek. Die type mensen waarmee ik werk, die inspireren mij zeker wel op creatief gebied. Ik begeleid hen dan een beetje, maar ik kan zeker veel van hun leren. Ze zijn qua skills heel erg inspirerend. Vooral omdat ze niet zo academisch zijn opgeleid. Ik kom van de kunstacademie, en de meeste mensen van de academie vinden zichzelf al snel avant garde en vernieuwend. Maar dat valt allemaal reuze mee. Wat ze maken lijkt al heel vaak, veel op elkaar. Met dit type mensen merk je wel al heel snel dat authentieke en soms bijna obsessieve maken. Maar ook niet vanuit een elitair establishment, wat in de kunstwereld al snel zo is. En dat vind ik heel erg inspirerend. Dus de authenticiteit van het werk wat ze maken. En ook het enthousiasme waarmee ze dat maken. Echt oprecht enthousiast en blij van wat ze zelf maken. Dat vind ik echt super vet en heel inspirerend”

Professioneel cultuurmaker Bas van der Wal

Actieve cultuurparticipatie bevordert identiteit en creativiteit.

De mogelijkheden tot culturele ontplooiing zijn geen vanzelfsprekendheid meer. In snel tempo verminderen door bezuinigingen in gemeenten en provincies de mogelijkheden voor actieve cultuurparticipatie. Navent daalt ook de deelname aan kunstbeoefening over bijna de gehele linie. Lokale, gesubsidieerde voorzieningen zoals centra voor de kunsten vormden lange tijd de vanzelfsprekende spil voor actieve cultuurparticipatie.

Nu moeten deelnemers steeds meer op zoek naar alternatieve plekken om lessen te kunnen volgen. Kwaliteit en continuïteit staan onder druk, omdat veel mensen zijn aangewezen op aanbieders in een markt die nog niet goed is uitgekristalliseerd. Zelfstandigen organiseren zich, maar zij kunnen de kwaliteit van hun programma's nog niet garanderen.

Cultuurparticipatie heeft in positieve zin invloed op o.a. persoonlijke ontwikkeling, sociale cohesie, gemeenschapsvorming en zelfbeschikking, verbeelding en visie, gezondheid en welzijn. Het leert mensen vaardigheden van de 21e eeuw. Evenzo voor mensen met een beperking, ook zij hebben een eigen identiteit en vaardigheden te ontwikkelen om zich klaar te stomen voor participatie.

Minister Bussemaker van OCW zegt geheel terecht: “als we willen bevorderen dat creativiteit en identiteit ontwikkeld worden, dan moeten we zorgen dat iedere Nederlander de mogelijkheid heeft om zich cultureel te ontplooien.”

Vrolijk makend, dynamisch project waarbij de bezoekers elkaar en het festival beter leerden kennen.
Programmeur over Festivalsafari

De inzet van kunst kan een emotionele en sociale bijdrage aan het persoonlijk welbevinden en sociale integratie leveren.

“Yes, ik heb het gedaan, het is goed gegaan en ik wil het vooral nog een keer doen”, aldus Stijn. Meer van hem horen en zien kan via deze [link](#).

Kunst faciliteert als het ware de hoofddoelstellingen van het educatieve proces: zelfexpressie, emotionele ontwikkeling en zelfactualisering, om te analyseren, te evalueren en ervaringen te bespreken. Door betekenis te geven aan de in beeld gebrachte verhalen en door die betekenis met elkaar te delen kan bewustwording over de eigen plek in de maatschappij tot stand gebracht worden. Sociaal includeren met kunst is:

- een effectieve route is naar persoonlijke groei, leidend naar groeiend zelfvertrouwen, uitbreiding van vaardigheden en educatieve ontwikkeling, die de sociale contacten en inzetbaarheid van mensen kan vergroten;
- kan bijdragen aan sociale cohesie door het ontwikkelen van netwerken en begrip, en het opbouwen van lokale capaciteit voor organisatie en zelfbeschikking;
- voordelen brengt op andere terreinen, zoals ecologische vernieuwing en aandacht voor gezondheid, en creativiteit toevoegt aan de structuur van organisaties;
- zorgt voor sociale veranderingen die opgemerkt, geëvalueerd en op brede schaal ingezet kunnen worden;
- een flexibel, reagerend en kostenbesparend element voor een ontwikkelingsstrategie van een gemeenschap vertegenwoordigt;
- het culturele leven meer versterkt dan dat het verzwakt en eerder werkt als een vitale succesfactor, dan als een zwak alternatief voor sociaal beleid.

Er is een wet banenafpraak voor mensen met een arbeidsbeperking.

Eind 2025 dienen er 100.000 banen in de markt gecreëerd te zijn voor arbeidsbeperkten. Anders wordt er een quotum ingevoerd. Deze regel- en wetgeving vraagt om energie van de overheid en organisaties om dit na te leven, bij verandering is de kans op verzet groot. Wederom een maatregel met een negatieve bijmaak. Ons inziens dient de beeldvorming van mensen met een beperking eerst getransformeerd te worden van hulpbehoevende naar inspiratiebron! Daarbij is de praktijk dat mensen met een beperking die een uitkering hebben daarop gekort worden wanneer ze inkomsten genereren. Desalniettemin voorziet Partofit met de realisatie van producties en de verhuur daarvan in nieuwe inkomstenbronnen voor cultuurmakers met en zonder een beperking en maken we de lijntjes naar arbeidsparticipatie korter.

Dat we afgelopen seizoen nog niet op artistiek hoogwaardige festivals hebben gestaan, betekent niet dat we dit niet ambiëren. We spreken zoveel mogelijk programmeurs over onze producties en over het algemeen wordt het positief ontvangen. Vervolgens is er altijd de vraag of het binnen het terrein en budget past. Hier worden keuzes in gemaakt. Daarnaast merken we dat hoe artistieker het festival is, hoe voorzichtiger de programmeurs zijn met hun keuzes. Zodra wij eenmaal goed beeldmateriaal hebben en programmeurs kunnen uitnodigen voor showcases, hebben we een grotere kans om ook hier ons debuut te maken.

"Wat mooi dat er een vergoeding is voor hem, dat is echt gelijkwaardigheid"
Vader van deelnemer Stijn